

Rok 24. PRENUMERATA w POZNANIU: Kwartalnie 1,20 m., z odnoszeniem do domu 1,45 m., miesz. 50 f. z odnoszeniem 50 f. WIELKOPOLANIN wychodzi codziennie. REDAKCYA: ulica Dolna Wałowa nr. 1, I p.

Poznań, niedziela 22 lipca 1906.

Telefon: Ekspedycyi 1013. Redakcyi 1142.

PRENUMERATA na DWORCACH: Kwartalnie 1,80 mk., z odnoszeniem do domu 1,62 mk. INSERATY od miesiąca decbr. 25 f. EGZEMPLARZE po 5 fen. EKSPEDYCYA: ulica Wodna nr. 15.

Nr. 165.

Przedpłata na sierpień i wrzesień.

„Wielkopolanin“ kosztuje na wszystkich pocztach w Niemczech

80 fen.

W Poznaniu zapisywać można „Wielkopolanina“ w ekspedycyi, przy ul. Wodnej nr. 15 i w ajencyach za *80* fen.

„Wielkopolanin“ zapisany jest w cenniku pocztowym we wykazie głównym (Zeitungs-Preisliste 2 Abth. U Poln. Seite 503. W Austryi Oestr. Ztg.-Preis-Verz. 312.

„Wielkopolanin“ dołącza dla swych abonentów bezpłatny dodatek świąteczny z rysunami pod tyt.: „*Ognisko domowe*“ i „*Obronę prawną.*“

„Wielkopolanin“ ma obecnie największą z wszystkich pism polskich liczbę abonentów; umieszczane w nim ogłoszenia znajdują jak największe rozprzestrzenienie. Abonenci „Wielkopolanina“ otrzymują „*Pasiekę*“ za niższą opłatą.

„Zdradzieccy“ polacy.

W pierwszych dniach lipca urządzili niemcy w Grudziądzu dwudziestą drugą z rzędu pruską prowincyalną uroczystość śpiewaków. Jak w programie wyrażono, miał to być zarazem obchód setnej rocznicy pamiętnych prusakom lat 1806 i 1807. Wśród tej uroczystości położono kamień węgielny pod pomnik, który wykończonym będzie w r. przyszłym a poświęconym pamięci wiernego prusaka, jenerała De l'Homme de Courbière i 735 poległych w obronie fortecy przed francuzami żołnierzy.

Ciężkie to były czasy, pisze »Geselligе«. We fortecy wierny, dzielny jenerał i 6 tysięcy załogi a na okół liczne zastępy francuzów i związku nadreńskiego (Rheinbündler) a dalej powstający polacy, którzy królowi pruskiemu poddaństwo wypowiedzieli. We fortecy samej zaś znajdowało się przeszło 800 z d r a d z i e c k i c h p o l a k ó w i c i z b i e g l i. Mimo to ów jenerał fortecy nie poddał.

Jenerał Courbière z pochodzenia francuskiego, widocznie już był naówczas prusakiem i żalu do niego mieć nie mogli francuzi, że wierny honorowi, obronił oblężoną fortecę — tak samo jak my za złe nie bierzemy Podbielskim. Wilmowskim, Posadowskim itp., że, będąc z przekonania prusakami, bronią swego przekonania pruskiego — byle tylko postępowali honorowo i niezaciekle przeciwko tym, z których ród swój wywodzą.

Atoli pismakowi »Geselligera« można zrobić zarzut niesłychanej stronniczości i zaciekłości, że napada na polaków nazywając ich zdrajcami!

Przecież ówcześni polacy z własnej woli i chęci do wojska pruskiego się nie dostali, Byli oni pod naciskiem przemocy i mając sposobność, przechylili się na stronę tych, których za ży-

W jaki sposób ów pismak ocenia prusaków, którzy przed wyprawą Napoleona na Moskwę stanowili część armii francuskiej, jako sprzymierzeńcy, a po pogromie wojsk francuskich w nieszczęśliwym odwrocie z pod Moskwy stali się otwartymi wrogami francuzów? Naturalnie odpowiedzią jego byłoby, że prusacy dobrze postąpili.

A co powie na jenerałów pruskich, komendantów powierzonych im fortec — gdy wyczyta następujące zapiski historyczne:

Sigl, były redaktor bawarskiego »Vaterlandu« — zmarły przed kilku laty — opierając się na faktach dziejowych, pisał o pruskiej szlachcie, że ta hańbą się okryła za czasów napoleońskich:

Z powodu bitwy pod Jeną 1806 pisze on o upadku państwa pruskiego: Jena była zwierciadłem bitwy pod Rossbach, gdzie Fryderyk II francuzów pobił. Francuzi po tej bitwie zdobyli mnóstwo powozów oficerskich z damami, ze strojami i łakociami, całe wozy zabrali, delikatesów i wina dla oficerów. (Tak samo oficerowie moskiewscy urządzali się w Mańczuryi w 1904|5.)

Zaraz nazajutrz po bitwie jenajskiej jenerał von Pruschenk oddał francuzom Erfurt. Dnia 20 października von Benkendorff oddał bez wystrzału Szpandawę. Dnia 29 października von Romberg i von Knobelsdorff oddali bez wystrzału Szczecin. Dnia 1 listopada von Ingersleben oddał Kistrzyn. Dnia 8 listopada von Kleist oddał Magdeburg (22 tysiące żołnierza, 19 jenerałów, 800 oficerów, 800 dział) Neyowi, który miał tylko 10 tys. żołnierza. Dnia 2 grudnia Reichardt wydał Głogów. Dnia 5 stycznia 1807 von Thiele wydał Wrocław. Dnia 6 lutego von Hahnke wydał Swidnicę.

O takich tchórzostwach dzisiejsi tak zwani dziejopisarze pruscy wzmianki nie zrobią, bo tylko prusacy powołani są przez Opatrzność do przewodniczenia narodom.

»Kto w szklanym domu mieszka, niechaj na nikogo kamieniami nie ciska — głosi przysłowie!

Wiec wyborczy w Kartuzach

w Prusach Zachodnich zagaił w niedzielę X. poseł Łosiński ze Sierakowic i wyraził radość, że odbył się tam znowu pierwszy wiec polski od lat sześciu. Przewodniczył pan Stroiński z Sianowskiej Huty. Sprawozdanie poselskie wygłosił poseł do parlamentu na okręg kartuski pan Roman Janta-Połczyński i po wyliczeniu wszystkich spraw polskich wytoczonych w parlamencie powiedział między innemi według »Gazety Gdańskiej« tak:

Dawniej powoływało się Koło Polskie na traktaty wiedeńskie, kiedy to w roku 1815, król pruski przyrzekł polakom wymierzać sprawiedliwość. — Dziś Koło Polskie przestało się oglądać na sprawiedliwość rządu pruskiego i oprze dalszą obronę społeczeństwa polskiego na szerszej podstawie narodowej. Przytuliło do siebie posłów polskich z Górnego Śląska, będzie miało w swej pieczy lud polski na obczyźnie, — opiekować się będzie Komitetem centralnym polskim, założonym na całe Niemcy, utrzymywać będzie dobre stosunki z rodakami z naszymi w Galicyi i w Królestwie Polskiem. Nie będzie się odtąd Koło Polskie oglądało na nikogo, jeno na własne siły ludu polskiego, jego życzeniami będzie oddychało i żyło, na nim będzie budować dalsze swe prace w Berlinie.

Po dalszej dyskusyi w której zabierali głos panowie Brylowski z Kartuz, X. poseł Łosiński, Józef Nadolski, Jan Brejski i inni, zamknięto wiec okrzykiem na cześć posłów polskich.

Hakatyści niemieccy o Krakowie.

W miesięczniku »Deutschland« sędzia dr. Sonntag omawia niebezpieczeństwo, grożące potężnemu państwu niemieckiemu ze strony .. Krakowa.

Artykuł nosi tytuł: »Krakau, eine Studie zur Polenfrage.« Autor specyalnie zwiedził Kraków i przekonał się na miejscu, że gdyby nie to miasto, to polacy z W. Ks. Poznańskiego i Prus Zachodnich od dawna byliby niemcami, a Śląsk nie zamarzyłby nawet o ruchu narodowym!

»Wszystko w Krakowie jest tak urządzone — pisze dr. Sonntag — ażeby przybyszowi z innych dzielnic dawnej Polski w wielkiej glorya przedstawiła się przeszłość i ażeby ta glorya pobudziła go do wytrwania. Naturalnie, że dla uświetnienia przeszłości przeinacza się nawet najbardziej znane fakta z historyi. To fałszowanie historyi odbywa się w tak bezczelny sposób, iż uczeni polscy nie wahają się twierdzić, że architektura, sztuka i t. p. zawdzięcza wszystko pracy rąk polskich. A tymczasem każdy, kto zna Kraków, musi dojść do przekonania, że miasto to robi wrażenie typowej, czysto niemieckiej, średniowiecznej siedziby. Niemcy budowali dla niemców i oni tu wnieśli całą kulturę. Ale polacy nie chcą, nie mogą tego uznać, w cóż bowiem wtedy obróciłyby się wszystkie legendy o wielkiej, potężnej ich ojczyźnie, sięgającej od morza do morza. Więc fałszują najoczywistsze fakta, byle podtrzymać ducha narodu. Naszego mistrza z Norymbergii, Zeita Stossa zrobili na poczekaniu »Witem Stwoszem« i kazali mu być polakiem. Naszego Wirsinga, który wybudował chór w kościele Panny Maryi, przemianowali na »Wierzynka« i nie widzą, widzieć nie chcą, że cały ten kościół, jak również Sukiennice, Rondel floryański, biblioteka Jagiellońska noszą na sobie najoczywistszy ślad niemieckiej pracy twórczej.«

Po tym wstępie, z którego dowiadujemy się, że niemcy mieliby najzupełniejsze prawo zagarnąć »czysto niemieckie, prastare miasto niemieckie«, autor przechodzi do znaczenia Krakowa dla polaków w Prusach. Zdaniem dra Sonntaga, wpływ Krakowa jest nadzwyczaj szkodliwy dla Ślązaków i Poznańczyków, napojeni bowiem, dzięki fałszowaniu historyi, pojęciami o wielkości upadłej ojczyzny, powracają butniejsi, jeszcze więcej uporni.

Autor nie widzi środka do wzbronienia wycieczek do Krakowa, a jednak uważa za konieczne, ażeby rząd pruski przeciwstawił coś zgubnemu wpływowi pobytu w grodzie Jagiellonów. A zrobić to można, gdy rząd pruski przyjdzie do przekonania, że największym błędem jest pomijanie nauki historyi polskiej w szkołach W. Ks. Poznańskiego i innych dzielnic z ludnością polską. Historya Polski powinna być szeroko traktowana w tych szkołach. »Niechaj polacy przekonają się, jakie marne, nędzne było to ich państwo, niech się dowiedzą, że od XIII wieku kulturę wnosili tu tylko niemcy, niechaj oni, którzy teraz oburzają się na wprowadzenie wykładów religii w języku niemieckim, poznają, że ich pradziadowie tępili innowierców i że jedynem ich szczęściem byłoby, gdyby król Zygmunt II i prymas Uchański dokonali byli wprowadzenia do Polski reformacyi. Gdy tak dokładnie, bez uprzedzań, zapoznają się z przeszłością, wtedy znikną wpływy Krakowa, a polacy, stawszy się prusakami mówiącymi po polsku, wdzięczni nam będą za to, że są poddanymi pruskimi.

Artykuł kończy się apelem, ażeby rząd nie stał bezbronnie w obec agitacyi, płynącej z Krakowe, agitacyi, polegającej na »farbowaniu pięknem minionych dziejów Polski.«

Pisma hakatystyczne skwapliwie przedrukowują ustępy z pracy dra Sonntaga i pochwalają myśl wprowadzenia wykładów historyi polskiej »w świetle jedynie prawdziwem.«

Operetkowa wojna.

Jak prędko wybuchła, tak prędzej, jeszcze, o ile się zdaje, do końca dobiegnie południowo-amerykańska wojna. Stoczono dwie bitwy. Jedna, która rozegrała się na granicy obu republik, przyniosła klęskę San Salwadorowi; a druga stoczona 19 bm. koło miejscowości Platanar zakończyła się porażką — Guatemali. A teraz po wzajemnej strzelaninie, i to krwawej nawet — gdyż około Platanar utraciła armia guatamalska, jak donoszą telegramy 2800 zabitych i 3900 rannych, a San Salwador 700 poległych i 1100 rannych (cyfry te są prawdopodobnie co do zabitych przynajmniej zaprzesadne) oświadczyły obie republiki gotowość do układów.

W tym celu ofiarowały się pośredniczyć pomiędzy niemi Stany Zjednoczone, a właściwie prezydent Roosevelt. Pośrednictwo przyjęto i układy zdaje się dojdą do skutku; a wojna — choćby nawet o tak lokalnem, jak ta znaczeniu nie zamąci obrad wszechamerykańskiego kongresu, którego obrady mają się rozpocząć 21 bm. w Rio de Janeiro.

Dotychczasowy przebieg wojny był następujący. Po pierwszej bitwie, która przyniosła klęskę Salwadorowi, tem

dotkliwszą, że poległ w niej dowódca wojsk tej republiki generał Regalado, schroniła się pokonana armia na terytorium rzeczypospolitej Honduras, — a w ślad za za nią poszły wojska guatamalskie pod dowództwem generała Cabrery. Przeciw temu najściu przez Guatamalę zaprotestował prezydeat Hondurasu, generała Bonilla, ale nadaremno. Cabrera protestu nie uwzględnił i poszedł w głąb kraju — po klęskę cięższą niż sam zadał Regaladowi. Wojska jego pokonano około Platanar, i nie wiele brakło, a był by się uwikłał w wojnę z rzecząpospolitą Hondurasu, na której terytoryum wdarł się pomimo protestu z jej strony. Teraz prezydent Hondurasu generał Bonilla przeczy, jakoby miał wypowiedzieć wojnę; obie republiki są względnie zadowolone z rezultatu dotychczasowej walki, która żadnej z nich niedała nad drugą przewagi, a Stany Zjednoczone zainterweniują i nastanie tymczasem zawieszenie broni, a później spokój... aż do nowej awantury, czy wojny, do których tak skłonni są ci metysi hiszpańscy o krwi gorącej i wygórowanej ambicyi.

Co do bezpośredniej przyczyny wojny, to były nią terorystyczne rządy prezydenta guatemalijskiego generała Cabrery, który z osobistych powodów więził przez całe miesiące setki kupców i adwokatów, którzy mu się nie mieli szczęścia podobać. Oburzenie przeciw niemu coraz bardziej rosło, aż w końcu wybuchło powstanie, którego głową stał się ostatecznie wróg Cabrery, Regalado minister wojny w San Salwadr. Wtedy powstanie, sprawa wewnętrzna Gwatemali, zamieniło się we wojnę, nie długo trwającą co prawda, ale krwawą i w każdym razie poważniejszą, niż się początkowo zdawać mogło.

Wiadomości polityczne.

Niemcy. Nowy projekt ustawy, dotyczącej ułatwienia protestu weksli wypracowano — jak donosi »Nordd. Allg. Ztg.« — w urzędzie sprawiedliwości rzeszy i niebawem zostanie ogłoszony w »Reichsanzeigerze«.

— Wybory do parlamentu odbyły się onegdaj w okręgu wyborczym Hagen Schwalm. Otrzymali König (socyalista 16,251, Cuno (z wolnomyślnego zjednoczenia) 11,185, Becker (z stronnictwa katolickiego) 5117, Moldenhauer (narodowo-liberał) 4545, Mumm (chrz.-socyal) 2163 i Józef Chociszewski 149 głosów. Nie tęgo się nasi rodacy spisali, jeżeli na naszego kandydata padło tylko tak mało głosów.

Ziemie Polskie. Do gazet niemieckich donoszą, że w Lublinie zabito w ostatnim czasie 8 policyantów i 2 agentów policyjnych. W wielu fabrykach strajk. — Strajki rolne coraz większe przybierają rozmiary, straty ogromne.

Rosya. Trepow uznał za stosowne, że najlepszym środkiem na wierność carowi i ojczyźnie jest rozpajanie gwardyi. — »Puti« mianowicie donosi, że wszyscy żołnierze pułków gwardyjskich strzegących Peterhofu i Carskiego Sioła, otrzymują codzień przed obiadem po wielkim kieliszku wódki a w niedzielę i święta jeszcze po szklance piwa. Niektórzy żołnierze, nie pijący napojów wyskokowych, zażądali, aby im zamiast wódki i piwa wypłacano odpowiednie sumy pieniężne, ale Trepow oświadczył: »Pieniądze wam zdrowia nie dadzą a wódka korzyść przyniesie.« Inny znów oficer powiedział żołnierzom: »Wódka zdrowie wzmacnia i rozumu dodaje.« Niektórzy żołnierze upijają się pochłonąwszy swoje porcye i porcye abstynentów. Upici wyprawiają rozmaite awantury, ale karze za to żadnej nie ulegają a to na wyraźne rozporządzenie Trepowa: — Niebawem zapewne przekona się Mikołaj II o wiele więcej pewną i wartą jest gwardya pijaków niż gwardya trzeźwych...

— Posłowie do Dumy znajdują się pod tajnym dozorem policyi. »Słowo« petersburskie donosi mianowicie, że departament policyi zajmuje się obecnie zbieraniem materyału do badań przeszłości i teraźniejszości posłów. Zbiera się i grupuje wszystkie szczegóły o tem, czy dany poseł należał do jakiego stronnictwa lub politycznej organizacyi, z kim żyje w przyjaźni, jak się zachowywał dawniej. Wszystkie wiadomości zbierają agenci policyi zarówno w Petersburgu jak na prowincyi. Policya chciała nawet otwierać listy do posłów adresowane, ale Stołypin sprzeciwił się temu, co wprawiło agentów w zły humor, ponieważ do »delikatniejszej« roboty nie są przyzwyczajeni i wolą do celów swoich zdążać »prostą drogą.«

— »Birż. Wiedom.« donosi, że minister wojny w dniu 25 bm. rozpocznie dłuższą podróż po całej Rosyi, celem zwiedzenia tych garnizonów, w których przyszło do buntów żołnierskich. Minister wojny w ubiegłym tygodniu był 2 razy w Peterhofie, aby złożyć carowi raport o buntach żołnierskich na podstawie tego materyału informacyjnego, jaki otrzymało i otrzymuje ministerstwo wojny. Przy tej sposobności car sam wyraził życzenie, aby minister wojny osobiście się przekonał o stanie, w jakim się obecnie armia znajduje i o przyczynach buntów.

— Gabinet Goremykina jeszcze nie ustąpił. Tymczasem zamięszanie ogólne wzmaga się. — Z Petersburga donoszą, że hr. Heyden usiłuje utworzyć nową większość w Dumie, złożoną z »październikowców«, dzikich, prawego skrzydła »kadetów« i części chłopów i z tej większości utworzyć nowy gabinet.

— »Kölnische Zeitung« donosi z Petersburga: Według sprawozdań urzędowych, w ostatnim czasie wybuchły bunty i rozruchy w 6 pułkach gwardyi, 29 pułkach piechoty, kilku pułkach kozaków i 5 batalionach saperów. Świeżo znów w Tule wybuchł bunt w tamtejszym batalionie saperów. Przeciwko buntownikom wysłano z Moskwy pułk astrachański z artyleryą. Siedmdziesięciu pięciu saperów wywieziono.

— Z dobrego źródła dowiadują się korespondent »Köln. Ztg.«, że minister Stołypin sam przyznał, iż na armią rząd już liczyć nie może i że jedyną drogą wyjścia z trudnego położenia jest utworzenie gabinetu, cieszącego się zaufaniem Dumy.

— Do »Magdeb. Zeit« donoszą, że w Peterhofie panuje panika. Car nie czuje się już bezpiecznym. Na rozkaz ministra wojny Redygiera usunięto straż pałacową, jako niepewną. Obecnie przy każdych drzwiach pełnią służbę straże złożone z oficerów.

— W Alatyr, w gubernii symbirskiej spłonęło 600 domów; 500 ludzi jest bez dachu.

— W Syfranie sroży się wielki pożar; spłonęło całe miasto; 35,000 ludzi jest bez dachu i chleba; setki ludzi w płomieniach utraciło życie.

Austrya. Półurzędowy dziennik »Rosya« zamieścił był wiadomość, że rząd rosyjski poczynił był kroki w Wiedniu celem osiągnięcia ewentualnej interwencyi Austro-Węgier w razie wybuchu rewolucyi w Rosyi. »Fremdenblatt« oświadcza wobec tego, że doniesienie to jest zupełnie bezpodstawne i tylko fantastycznym wymysłem. Tak samo »Neue Wiener Tagblatt« na podstawie informacyi w kołach rządowych zapewnia, — że wiadomość »Rosyi nie ma najmniejszej podstawy. Dowodem, że rząd austro-węgierski ani myśli o interwencyi, jest fakt, iż w dyslokacyi wojsk w Galicyi żadna nie nastąpiła zmiana, że wojska te stoją zdala od granicy i nie zostały wzmocnione.

Włochy. Dzienniki tutejsze donoszą, że policya odkryła spisek uknuty przez anarchistów na życie króla Wiktora Emanuela. Na czele tego spisku stał pewien robotnik pracujący w kopalni marmurów w Carara. Robotnik ów wraz z czterema towarzyszami przed paru dniami znikł bez śladu i nie wiadomo gdzie się teraz znajduje. Zamach na króla miał być wykonany w jego letniej rezydencyi Racconigi.

Japonia. »Daily Telegragh« donosi: W środkowej Japonii nastąpiły ogromne wylewy. Komunikacya przerwana. Dużo osób zginęło. Szkody wynoszą kilka milionów jenów. Ludność chroni się do świątyń i teatrów. — W miejscowości Matsamoto 4000 budynków zalanych. Także kopalnie miedzi pod wodą.

Wiadomości z blizka i z daleka.

Poznań, dnia 21 lipca 1906 r.

Uczmy dzieci pisać i czytać po polsku!

* *Ekspedycya nasza* ma na sprzedaż znaczki z pelikanem po 2, 5 i 10 fenygów. Czysty dochód z tych znaczków przeznaczony na cele dobroczynne.

* *Wdowy* po nauczycielach ludowych pobierają bardzo liche pensye. Na zapytanie posła Ziesche w sejmie w tej sprawie odpowiedział minister oświecenia, że pragnie im pensye podwyższyć. Na ten cel umieszczono już znaczną sumę w etacie ministerstwa oświecenia. Wdowy te, które dotąd pobierają tylko po 250 marek winny się zgłaszać co rok, przez inspektorów szkolnych a a gdy ci odmówią wprost do ministra. Różnica dla wdowy, której mąż umarł przed r. 1900 wynosi 170 marek a przy 25 latach służby 380 marek. Niechaj się owe wdowy zatem zgłaszają!

* *Ojciec* zdolnych i pilnych chłopców nie może zapłacić za nich szkolnego i odzywa się z prośbą o pomoc. Na zapytanie nasze, wystósowane do osób wiarogodnych, otrzymaliśmy odpowiedź, że warto wesprzeć pilnych chłopców. Składki przyjmuje nasza ekspedycya, ulica Wedna nr. 15.

* *Poszukujemy* miejsca dla uczciwego rodaka jako woźnego bankowego lub jako kursora dla Towarzystw. Polecony przez nas może w danym razie stawić kaucyą. Bliższych informacyi udzieli redakcya Wielkopolanina, ul. Dolna Wałowa nr. 1.

* *Na zdolnych* i pilnych chłopców złożył na szkólne p. F. C. 10 mk. — Razem 29,55 marek.

* *Na chleb św. Antoniego* złożył p.: W. S. 3,00 mrk. — Razem 8,40 mrk.

* *Poznań.* Przed sądem ławniczym stawało 12 majstrów rzeźnickich z Poznania, oskarżonych o przedsięwzięcie prywatnego zabezpieczenia wzajemnego, którego nie podali do wiadomości sądowej. Nazwiska rzeźników tych są: Goritz, Kuhn, Handke, Schilasky, Heckert, M. i A. Milbrandt, Kunzmann, W. i i R. Jaretzki, Schulz i Heisig. Towarzystwo to istniało od lat trzech i miało za cel ubezpieczyć się od możliwych szkód, mianowicie przy świniach trychinowatych, lub mięsa z bydła niezdrowego. Za każdą sztukę zwierzęcia, wziętą na rzeź, wpłacali do kasy wspólnej zabezpieczenia po 5 do 10 marek. Prokurator policyjny wniósł o karę 5 marek dla każdego, — ale sąd ich uwolnił od kary i kosztów, uznawszy ten związek za przyjacielski (Freudenschaftsverhältniss) nie podpadający pod ustawy procederowo-sądowe.

* *Poznań.* Wielkie tak zwane panoptikum z elektrycznem oświetleniem postawił p. Chemisee na placu przy bramie byłej Berlińskiej. Namiot dosyć okazale się przedstawia. Wewnątrz ściany lustrami obstawione, dają widok bardzo ciekawy. Ustawiony jest także na uboczu wielki zwany orchestrion, wygrywający rozmaite melodye. Właściciel sprowadził z Paryża kolorowane serye fotografii i daje przedstawienia żywych obrazów — tak zwanej kinematografii. Całość przedstawia się zaciekawiająco.

* *Poznań.* Magdalena Andrzejczak, 95-letnia staruszka najechana na ul. Szerokiej dostała się pod koła i wkrótce potem umarła. Najechał ją woźnica z Gortatowa, jadąc zbyt szybko od Starego Rynku. Przytrzymano go — nazywa się Michał Mroźny. Policya go zapisała i będzie ukarany.

* *Pielgrzymka* z Poznania złożona ze 120 osób po całotygodniowym pobycie w Częstochowie przybyła w środę o godzinie 8 rano do Krakowa pociągiem z Oświęcimia. Z dworca kolejowego prowadził Wielkopolan do kościoła Maryackiego X. Kamieński. Na czele procesyi postępował chorąży z sztandarem, któremu asystowali dwaj podchorążowie, wszyscy przepasani szerokiemi szarfami. Dalej szedł 12-letni chłopiec w stroju polskim, a za nim około 50 dziewcząt jednakowo w biel ubranych. Dziewice niosły wieniec z żywych kwiatów z wstęgami o barwach narodowych i złotem haftowanym napisem: „Nigdy nie zgasłej pamięci królowej Jadwigi — Pielgrzymka Wielkopolska — Towarzystwo „Pielgrzym“ w Poznaniu.“ Obok wieńca dziewice niosły bukiety z liśćmi palmowymi. Dalej niesiono szereg poduszek z haftowanymi napisami ku czci N. P. Maryi oraz koronę i chorągiew błękitną, tudzież krzyż i sześć kandelabrów. Za kobietami postępowali pątnicy z przewodnikiem p. Wł. Łukomskim na czele, śpiewając pieśni religijne. W kościele Maryackim na intencyą pielgrzymów X. kanonik Gac odprawił mszę świętą przed wielkim ołtarzem, a po mszy świętej kanclerz książęco - biskupi ksiądz prałat doktor Bandurski wygłosił na temat „Wzmacniajcie się w Panu“ mowę powitalną, nacechowaną gorącym patryotynmem. Po nabożeństwie udali się na kwaterę do XX. Misyonarzy na Kleparzu, a po południu złożyli wieniec na grobowcu królowej Jadwigi w katedrze.

* *Policya* skonfiskowała w maju r. b. w składzie pana Walentego Jarosza kilka pocztówek narodowej treści, między innemi seryą „katedra na Wawelu“ ilustrowaną przez K. S. Wolskiego, panoramę bitwy pod Racławicami i inne. Obecnie zwrócono panu Jaroszowi „katedrę na Wawelu“, jako nie zagrażającą niebezpieczeństwem państwu pruskiemu inne pocztówki zniszczono. Rewizya i konfiskaty policyjne w Małym Bazarze p. Jarosza, wydarzają się bardzo często. Tem więcej powinna popierać go publiczność polska, zwłaszcza że skład ten zaopatrzony jest we wyroby swojskie, np. ołówki Majewskiego, piora Wasilewskiego, papier Niemojewskiego i wiele innych.

* *Zabawę latową* urządza Stowarzyszenie Drukarzy Polskich w Poznaniu w niedzielę, dnia 22 lipca w ogrodzie pana Przybylskiego (San Domingo). Stowarzyszenie dodało wszelkich starań, aby zabawa wypadła jak najlepiej. Mamy więc nadzieję, że Szan. Publiczność również tym razem przez liczny udział okaże się życzliwą Stowarzyszeniu.

* *Na cel dobroczynny* i to na rzecz ubogich Tow. św. Wincentego a Paulo konf. męzkiej na Wildzie urządza grono obywateli dnia 22 lipca r. b. w pięknie urządzonym parku Wiktoryi, ogrodzie p. Binerta przy drodze dębińskiej wielką zabawę latową z wielce urozmaiconym programem. Cel szlachetny, program urozmaicony winien jak dotąd bywało liczny ściągnąć zastęp publiczności na powyższą zabawę. Bliższe szczegóły podadzą afisze. Komitet zabawowy.

* *Fałszywe* 20 markówki są w obiegu handlowym. Ulane są z ołowiu i pozłacane. zresztą dość udatne. Należy być bardzo oględnym przy braniu ich za zapłatę.

* *Na pociągach* pospiesznych zdarzają się teraz częste wypadki rabunku i nawet zabójstw. Minister kolei Breitenbach nakazał pilne strzeżenie osób w pociągach. Do każdego pospiesznego pociągu mają być zabierani tajni policyanci.

* *Głuszyna* pod Poznaniem. Dzięki zabiegom X. Konrada Pomorskiego, zarządzcy parafii głuszyńskiej, za Starołęką, należącej do poznańskiej parafii farnej, poświęcono w ubiegłą niedzielę Dom św. Józefa, z obszerną salą dla różnych Towarzystw i bractw kościelnych, która pomieścić może 600 osób. Koszta budowy wynoszą 7000 mrk. Wybudowanie tego domu ma jeszcze tę zaletę, że dzieci uczęszczające na naukę religii, zwłaszcza zimą, będą mogły ją pobierać w dobrze ogrzanej salce. Szczęść Boże temu dziełu. Oby inne gminy wiejskie poczły tym przykładem.

* *Środa.* Pan Jasiecki, właściciel Mącznik zamierza sprzedać majątek. O kupno stara się jakiś pan Skrzypczak z Poznania — ma to być rodak niepewny. Zatem ostrożność!

* *Śrem.* Sypanie toru pod kolej żelazną ze Śremu do Jarocina rozpocznie się dnia 1 października.

* *Kościan.* Nauczyciel Kranz zmarły w Donatowie nie został pobity za stosunek miłosny z siostrą gospodarzy braci Wende, tylko skutkiem sprzeczki powstałej przy grze w karty — a śmierć jego nie nastąpiła od pobicia, tylko ze zapalenia płuc. Takie sprostowanie nadeszło do „Posener Tageblattu“ z Kościana.

* *Sierakow.* Na uniwersytecie w Hali nad Salą złożył egzamin państwowy pan Jan Buszkiewicz na nauczyciela szkół wyższych.

* *Gniezno.* Do miejscowego urzędu stanu cywilnego przybyła para narzeczonych, by ogłosić zapowiedzi. On miał 74 lata, ona 37. Po drodze czuli widocznie osłabienie i wstąpili na „wzmocnienie“ ciała do „apteczki.“ „Lekarstwo“ tak poskutkowało, że narzeczona „ani rączką ani nóżką.“ Narzeczony trzymał się silniej — więc, przyszłą połowicę podtrzymując, ruszył z powrotem do domu. Ogłoszeń zapowiedzi w tym terminie nie podpisali. Mają widocznie czasu dosyć.

* *Smigiel.* W Kotuszu w poniedziałek po południu o godz. 2 powstał ogień w stodole chałupnika Lehmanna. Silny wiatr, jaki dął w tym czasie, podniecał płomienie. Spalił się oprócz stodoły dom mieszkalny i chlew Lehmanna. Przytem zniszczały zabudowania szewca Henschkego oraz 3 dalsze gospodarstwa. Wielu ludzi przybiegło z pola od żniw celem pomocy w gaszeniu ognia, — ale byli także gospodarze, którzy o sąsiadów nie dbali i obojętnie dalej żniwowali, widząc, że im pożar nie zagraża.

* *Oborniki.* W rewirze Bębnykąt (Trommelort) nadleśnictwa obornickiego, powstał pożar i zniszczył jednę morgę zagajenia 6-letniego — oraz 1 morgę lasu 130 letniego. — Robotnicy będący w pobliżu, położyli tamę szerzącemu się pożarowi.

* *Święcichowa.* W majątku Niechłodzie (Nicheln) w nocy z wtórku na środę, spaliły się dwa na pół wymłócone stogi żyta a razem z niemi stojąca w pobliżu młocarnia. Przyczyna pożaru nieznana.

* *Trzcianka.* Firma David Davidsohn wybudowała w mieście fabrykę sera na wielkie rozmiary. Niechaj się jednakże strzeże, aby się kot w mleku nie utopił.

* *Berlin.* W czasie burzy przedwczorajszej piorun uderzył w grupę robotników i jednego zabił. Burza ta wyrządziła znaczne szkody.

* *Monachium.* Na wielkim zjeździe „Schützenbruderów“ niemieckich w stolicy Bawaryi, jaki się odbył niedawno, urządzono bankiet w hali na placu uroczystości. Do stołu usługiwało 130 kelnerów, 100 kelnerek i 130 żołnierzy. Spożyto 1200 litrów rosołu, 18 centnarów łososia, 50 ctr. pieczeni wołowej, 15 centnarów jarzyn, 1700 kurcząt i 1000 litrów lodów. Obiad ten gotował kucharz miejski Rinck z Lipska z pomocą 34 kucharzy. Wypito 80 tysięcy litrów piwa. —

W pierwszym dniu, jak obliczono, przybyło około 100 tys. obcych osób do miasta.

* *Kalendarz.* Niedziela, dnia 22 lipca rb.: Maryi Magdal. Wschód słońca o godz. 4, min. 5, zachód o godz. 8 min. 6.

Poniedziałek, dnia 23 bm. Apolinarego.

Wiadomości literackie.

* *J. Klein.* Religia i rewolucya socyalno-demokratyczna w pytaniach i odpowiedziach wyjętych z pism i orzeczeń wybitnych przewodników socyalnej demokracyi. Poznań 1906. Nakład „Ruchu chrześciańsko - społecznego.“ Czcionkami drukarni i księgarni św. Wojciecha. Stron 52, cena 50 fen. Broszura powyższa pragnie czytelników swych zapoznać z dążeniami i zapatrywaniami politycznej partyi socyalno-demokratycznej, z której działaniem i agitacyą spotykamy się w codziennem życiu. Dla tego na rozmaite ważne pytania odpowiada autor nie własnemi słowy lecz słowami wypowiedzianemi lub napisanemi przez socyalistów samych. Z odpowiedzi tych przekonać się łatwo, że socyalni demokraci w wielu ważnych sprawach są bezradnymi, że prawdziwe ich dążenie jest innem, jak to, co się słyszy od zwykłych agitatorów. Odpowiedzi socyalistów wykazują, co socyalna demokracya sądzi o religii, chrześciaństwie, co to znaczy religia jest rzeczą prywatną, jaką ma być moralność małżeństwa, o rewolucyi, stosunku socyalnej demokracyi do robotników, rzemieślników, kupców, gospodarzy wiejskich; jak sobie socyaliści wyobrażają państwo przyszłości itd. Broszura podaje na 52 stronnicach krótką, treściwą, jasną, praktyczną, każdemu przystępną informacyą o zasadach i celach socyalnej demokracyi. Książeczka ta zasługuje na uwagę jak najszerszych kół.

Ruch w Towarzystwach.

* *Baczność* kołodzieje! Zwyczajne zebranie filii kołodziei polskiego Związku zawodowego w Poznaniu odbędzie się dziś w sobotę dnia 21 w lokalu p. Kubickiego, W. Garbary nr. 43. Na porządku obrad ważne sprawy.
Zarząd.

* *Czytelnia* dla kobiet. Szanown. członkom donosimy, że Czytelnia dla kobiet otwartą będzie od 24 lipca do 9 sierpnia tylko we wtorki, czwartki i soboty od 4—7 wieczorem
Zarząd.

* *Zwyczajne* zebranie Towarz. Młodzieży polsko-katol. w Poznaniu odbędzie się w wtorek dnia 24 bm. wieczor. o godz. 9 w Domu Katolickim. Na porządku obrad wykład pana Latowskiego oraz inne ważne sprawy.
Zarząd.

* *Baczność szewcy.* W niedzielę, dn. 22 bm. o godz. 1 w południe odbędzie się wielkie zebranie w domu katolickim, św. Marcin 69 celem zorganizowania tych pracujących do hurtownych magazynów, którzy pracują ze swego towaru i ich pomocników i omówienie dalszej taryfy. Wszystkich interesowunych w tej sprawie z miasta i okolicy na powyższe zebranie zapraszamy, ponieważ nasza wspólna sprawa zarobkowa tego ściśle wymaga.
Zarząd szewców Polsk. Zw. Zaw. w Poznaniu.

* *Zwyczajne* zebranie Tow. „Pielgrzym“ pod wezw. Boga Rodzicy odbędzie się w niedzielę dnia 22 bm. wiecz. na sali Dominikańskiej.
Zarząd.

* *Nadzwyczajne* walne zebranie katolick. Tow. Rzemieślników polskich w Poznaniu odbędzie się w poniedziałek dnia 23 bm. wiecz. o godz. 8 i pół na sali Domu Katolickiego. Na porządku obrad wykład X. patrona Tomaszewskiego, zmiana ustaw z powodu uczęszczania chorągwi na pogrzeby i inne ważne sprawy.
Zarząd.

* *Baczność* robotnicy! Zwyczajne zebranie filii robotników polskiego Związku zawodowego odbędzie się w niedzielę 22 bm. o godz. 12 w południe na sali Podominikańskiej. Na porządku obrad przyjęcie zmiany ustaw, omówienie taryfy oraz wykład pana Kunzego z Bochum.
Zarząd.

* *Wspólna wycieczka* Tow. polsko katolick. Terminatorów pod wezw. św. Alojzego w Poznaniu odbędzie się w niedzielę dnia 22 bm. do Kobelnicy. Wyjazd z małego dworca o godz. 3. Punkt zborny sala zebrań o godzinie 2 i pół. W razie niepogody odbędzie się zebranie.
Zarząd.

* *Ćwierćroczne* walne zebranie Tow. Cechowej czeladzi krawieckiej w Poznaniu odbędzie się w poniedziałek dnia 23 bm. o godzinie 8 wieczorem w lokalu p. Strzeleckiego Nowy Rynek 4. Na porządku dziennym ważne sprawy.
Zarząd.

* *Baczność krawcy!* Kwartalne zebranie krawców filii P. Z. Z. odbędzie się w niedzielę dnia 22 lipca o godz. 2 po poł. w lokalu p. Büttnera, dawniej Flechtmanna, przy ulicy Wodnej 27 I p. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy.
Zarząd.

* *Jerzyce.* Zwyczajne zebranie Towarzystwa Przemysłowców w Jerzycach odbędzie się w poniedziałek dnia 23 bm. o godzinie 8 i pół wiecz. w lokalu Tow. u p. Popiell, ul. Kościelna. Na porządku obrad ważne sprawy.
Zarząd.

* *Jerzyce* Baczność robotnicy! Zebranie filii robotników polskiego Związku zawodowego w Jerzycach odbędzie się w niedzielę, dn. 22 bm. w lokalu p. Jankowskiego, ul. Wielka Berlińska nr. 69. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy.
Zarząd.

* *Główna.* Zwyczajne zebranie kat. Tow. Przem. odbędzie się w niedzielę, dn. 22 bm. o g. 7 wieczorem w lokalu posiedzeń. Na porządku obrad wykład.
Zarząd.

* *Górczyn.* Szan. członków Towarzystwa Przemysłowego „Kościuszko“ upraszamy o liczne i punktualne przybycie na mszę św., — która się odprawi w niedzielę dnia 22 b. m. na sumie na intencyą Tow. — Również zwracamy uwagę, iż zebranie odbędzie się w następny wtorek dnia 24 bm. o godz. 8 i pół.
Zarząd.

* *Żegrze.* Zwyczajne zebranie Towarzystwa Przemysłowego „Zgoda“ odbędzie się w niedzielę dnia 22 bm. o godz. 8 wiecz. w lokalu p. Florkowskiego.
Zarząd.

* *Nowemiasto* n. W. Tow. Przemysłowców w Nowemmieście n. W. urządza w niedzielę d. 22 bm. zabawę latową w lasku p. Kennemanna nad Wartą. Wymarsz o g. 1 i pół po południu. Wszystkich życzliwych Tow. uprzejmie zaprasza
Zarząd.

* *Pniewy.* Zwyczajne zebranie Towarzystwa organistów pod opieką św. Wojciecha na Pniewy i okolicę odbyło się tamże dnia 10 bm. w lokalu pana Skórnickiego. W nieobecności przewodniczącego zagaja takowe zastępca p. Poczekaj, poczem odczytano ostatni protokół i uniewinienie przewodniczącego pana Stronczyńskiego, który z powodu od niego niezależnego, zresztą ważnego na zebranie nie przybył. Potem powierzono staranie o przygotowanie śpiewu na przyszłe zebranie pp. Gwizdale i Wilkowcowi. Nastąpiło potem sprawozdanie z walnego zebrania Związku — które zdaje delegat p. Poczekaj, nad takowem wywiązała się dyskusya. Godzono się na postanowienia walnego zebrania Związku. Jako nowego członka przyjęto p. Wilkosza z Pniew. Udzielono następnie pokwitowania skarbnikowi. Zebrani wzmocnili kasę dobrowolnym datkiem po 50 fen., aby pokryć niedobór. Przyszłe zebranie odbędzie się w I ej połowie listopada, na które z odczytem obiecał się pan Gwizdała. Skarbnikiem obrano p. Wilkosza z Pniew. Poufną pogadanką zakończono zebranie. Nie przybyli ani nie uniewinili się pp. B. Wojciechowski z Chrzypska, W. Cichowicz z Psarskiego oraz koledzy z Ostroroga, Ottorowa, Dusznik, Kamionny, Kwilcza, Lubasza, Sierakowa, Wierzbna i wielu innych, których dla ich gościnności i ospałości tu wymieniamy — mając tę błogą nadzieję, że i oni kiedyś przejrzą i poprawią się przez przystąpienie do naszego Tow.
Zarząd.

Obrona Prawna.

* *Panu* W. St. w G. odpowiadamy. Ponieważ masz Pan obowiązek opłacania lekarza w razie choroby matki, przeto lekarzowi, którego matka przybiera, zapłacić musisz za wizyty i za furmanki.

Od Redakcyi

* *Panu* pod lit. S. M. 1000 odpowiadamy, że bank ten przyjmuje każdą sumę na depozyt.

Poznań, dnia 20 lipca 1906 r.
(Urzędowe notowania miejskiej komisyi targowej na targu zbożowym.)

	Za 100 kilogramów:		
	nowy piękny	średni	pośledni
Pszenica	18,80	17,90	17,10
Żyto	14,40	13,30	13,40
Jęczmień	14.60	13,80	13,—
Owies	16,90	16.40	15,90

Poznański targ na bydło z d. 21-go lipca 1906 r. [Sprawozdanie urzędowe]. Zwieziono lub spędzono:

35 sztuk bydła rogatego
73 „ cieląt
144 „ owiec
7 „ kóz
337 „ świń
320 „ prosiąt

Razem 786 sztuk zwierząt.

Płacono za 50 kilogramów wagi żywej:

Rogacizna: Stadniki i jałowice: I kl. — do — mk. II kl. —00— m. Jońce I kl. — do — mk. II kl. 35—37 mk. III kl. —00— mk. Krowy I kl. —00— mk. II kl. 30—32 m. III kl. —00— mk.

Krowy dojne: I kl. —000— mk., II. kl. 300—360 mk., III. kl. 210—250 mk. za sztukę.

Cielęta: I kl. 52—55 mk. II kl. 42—47 mk. III kl. 32—38 mk.

Owce: I kl. 36—37 mk. II kl. 32—35 m. III kl. —00— mk.

Nierogacizna: I kl. —42— mk. [niektóre wyżej], II kl. 50—51 mk., III kl. 46—48 m. IV kl. [maciory] 44—48 mk., tuczniki —00— mk.

Prosięta: 23—48 mk. za parę.

Interes był spokojny — Targ uprzątnięto.

Poznań, dnia 20 lipca 1906 r.
(Urzędowe sprawozdanie targowe komisyi targowej miasta Poznania).

Inne artykuły:		najwyższa	najniższa	przeciętna
		mk.	mk.	mk.
Słoma snopkowa	za 100 klg.	5,—	4,—	4,50
Siano	„	4,50	3,80	4,25
Ziemniaki	„	3,—	2,80	2,95
Wołowina	od łopatki za 1 klg.	1,50	1,30	1,45
	od brzucha „	1,40	1,30	1,35
Wieprzowina	„	1,60	1,40	1,55
Cielęcina	„	1,50	1,30	1,40
Skopowina	„	1,70	1,50	1,60
Słonina	„	1,80	0,—	1,80
Masło	„	2,40	2,30	2,35
Łój wołowy	„	1,—	0,80	0,90
Jaja		3,20	3,—	3,10

Podczas żniw i gorączek używajcie

Manru, Azę i Drużbę

B. Kasprowicza

w Gnieźnie

jako najlepsze i najtańsze napoje bezalkoholowe. Odpierajcie liche, podobne naśladownictwa.

Fabryka papierosów i tureckich tytuni

„WULKAN“

I. F. J. Komendziński w Dreźnie

zwraca Szanownym Amatorom łaskawą uwagę na swoje papierosy i tureckie tytunie, które **w wszystkich główniejszych odnośnych handlach są do nabycia.**

†

Dnia 19 bm. zmarł kilkoletni członek Tow. naszego śp.

Fr. Hirsch.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 22 bm. po poł. o godz. 5 z zakładu św. Józefa, ul. Piotra. Szanownych członków prosimy o liczny udział w pogrzebie.
Zarząd Kat. Tow. Rzemieśln. Polsk. w Poznaniu.

Baczność! Tanio!

Skład mebli

Szeroka 11.

ma różne odstawione sprzęty tanio do nabycia.

Folwark ca. 356 mg, zab. mur. z żyw. i martw. inwentarzem, cena 118000 mk., zaliczki 25000 mk., 2 i pół klm. do miasta gdzie gimnazyum, wyższa szkoła żeńska, mleczarnia itd.

P. Majewicz, Gniezno-Gnesen. Hornstr. 39.

Mleczarnia

pod korzystnemi warunkami jest do nabycia, mleka 600—700 litrów, później więcej. Zgłosz. do eksp. Wielk. pod nr. **4616.**

Do mej nowo wybudowanej

oberży

W Pleszewie z sliczym ogrodem owocowym i warzywnym poszukuję jako dzierżawcę dzielnego, dobrze polecanego, władającego obydwoma językami krajowemi kupca, mogącego stawić kaucyą.

H. Reichert, Czermin.

Sprzedam mój nowo-wybudowany

dom z kuźnią

i **statkami** w najlepszem dołożeniu Oprócz mnie, tylko jeden kowal w miejscu.

Rudolf Springmann,
Nowemiasto Neustadt a. d. W.

Od lat 50 dobrze prosperująca

piekarnia

z cukiernią i wyszynkiem w dobrem położeniu tuż przy kat. kościele w miejscu jeden polski piekarz, zatem egzystencya pewna, jest zaraz do wydzierżawienia. Zgł. proszę do eksp. Wielkopolanina pod nr. **5993.**

Rzetelne kupno!

OBERZA

na wsi z 64 mrg. pięknej ziemi z żniwem. żyw. i martw. inwent bez konk. korzystnie do kupna. Kościół i 3 szkoły w miejscu. Bliższ. wiadomości udzieli

Teofil Szymankiewicz, Ostrów Bydlęce targowisko nr. 8

Gościniec

do wydzierżawienia. **Większe i mniejsze gospodarstwa** z kompletnem żyw. i martw. inwent. i żniwem do kupna wskaże

Teofil Szymankiewicz, Ostrów Bydlęce targowisko nr. 8.

Moje wielkopańskie dobra rycerskie

w powiecie **Oleśnickim na Śląsku,** ziemia tylko buraczana, ca. 1350 marg, wyborow inwentarz, sprzedam za 600 mk. od morgi. przy wpłacie 200,000 mk. Osobistych reflektantów uprasza się zgłaszać wprost pod **B. J. 4376. Rudolf Mosse, Breslau.**

Oberżę

połączoną z salą, handlem kolonialnym, ogrodem ludowym i owocowym stajnią zajezdną, w ożywionej ulicy. mam zamiar sprzedać. Zgł pod adr.: **F. F. 100 postlagernd Zerkow.**

10-20 000 mk.

poszukuję na dobrze prosperującą fabrykę z kilku morgami gruntu, na II hipotekę zaraz po 20,000 mk Wartość fabryki 107.000 mk. Cena gruntu pójdzie jeszcze bardzo w górę. Spieszne zgłosz. uprasam pod adr **C. N. 39 Hauptpostl. Posen.**

DOM

w Poznaniu z dużym ogrodem i placem pod budowlę jest tanio do sprzedania. Zgł. przyjm. eksp. Wielk. pod nr. **4573**

Med. drogerya

w powiatowem mieście (Prov. Poznańskiej) świetnie zaprowadzona, ze stałą klientelą, jest **na sprzedaż.** Zgł. pod nr. **4580** uprasza się do eksp. Wielkopolanina.

Skład piwa

jedyny na miejscu w mieście blizko Poznania, jest zaraz do sprzedania. Łaskawe zgłosenia do eksp Wielk. pod nr. **4569.**

Gospodynie na probostwo i do **dwora** z wykwint. i skromn. gotowaniem, **kuchmistrzynie** od 300—400 mk., **bony frebl., panny służące** z krawiecz. i pras męsk. bielizny, **kucharki, pokojowe, praczki, nianki, panny** do dzieci, znajdą dobre miejsca **zaraz** lub od 1. paźdz. Spieszne zgłoszenia ze świadectw przyjmuje

Adr.: **Antonina Wesołowska,** »Stellenvermittlerin« Posen, Wilhelmstrasse nr. 18, **Telefon 1645.**

DOM

i 2 morgi ogrodu jest każdego czasu do sprzedania lub wydzierżawienia.

Ł. Skrobala, Oporówko.
pod Poniecem.

Panna miłej powierzchowności, przystojna, z dobr. wychow., gospodarna, z posagiem 5000 mk. pragnie wyjść

za mąż.

Panowie retl. raczą nadesłać oferty wraz z fotografią do eksp. Wielk. pod nr. **4600.**
(Urzędnicy państw. mają pierwszeń.).

Potrzebni zaraz: **ogrodnik** kaw. do dziedz. kaw. na 240 mk. **urzędnik** gosp. starszy do dziedz kaw. na 500 mk. **ogrodnik artyst.** kaw. na wysoką pensyą 400—500 M. **służący** kaw. na 300 mk. **pisarz gosp.** na 400 mk **stangret** żen. na 150 mk. 1 dep. (bez zaciężn.), od paźdz. potrzebny **ogrodnik** żon, **kucharz** żon. i **2 służących** żon
Pośrednik posad dworskich.

Franciszek Hledzielski,
Poznań — Posen, Bäckerstr. 7
Telefon No. 1086.

Od 1 paźdz. mieszkać będę: **ul. Wiedeńska nr. 6 prt.** w ogrodzie, tuż za kościołem św. Marcina.

Dzielni ślusarze maszyn.

znajdą przy wysokiej płacy stałe zatrudnienie.

Philipp Hannach,
Leszno, Lissa i P., fabryka pomp.

Chłopca lub dziewczę

na stół i stancyą przyjmie zaraz

St. Filipowicz,
Posen W 3. Łazarska ul. 1.

Sprzedawaczkę

która zna krawieczyznę, do oddziału bluzek i kostyumów potrzebna zaraz.

I. Levy & Co.
Fryderykowska ul. 1.

Z powodu przeprow. są tanio do sprzedania **kanapy, plusz garnit., stoły do rozciągania i salon. szafy, szyfonier., lustra, umywalki, krzesła, łóżka z mat. H. Szulczewski,**
Półwiejska ul. 26 prt.

Do wynajęcia

skład stósowny na handel wiktualny lub prasowalnią. Zarazem do sprzedania

magiel i repozytoryum.

Bliższe wiadomości w składzie wiktualnym **Grobla 29.**

Stary Rynek 93

do wynajęcia **2 pokoje i kuchnia** także i **1 pokój.**

Potrzebni natychmiast: **2 służących** k. **służący, ogrodnik, 3 gospodynie** na 80—100 i **inna służba dworska.**
Spieszne zgłoszenia przyjmuje
Stefan Chełmicki,
Pośrednik miejsc
Poznań, ul. Półwiejska 41 I podw.

Dzielni robotnicy ceglarscy

znajdą stałe i płatne zatrudnienie. Po przetrzymaniu kampanii podróż się zwraca.

Ziegelei Thiede
bei Braunschweig.

Czel. kowalski

biegły w podkuwaniu koni potrzebny zaraz na stałe zatrudnienie, oraz

uczeń.

W. Kryś, mistrz kowalski, Bojanowo p. Rawitsch.

Poszukuję od 1-go sierpnia

2 ekspedentki

do towarów krótkich i

ucznia do bławatów.

W. Winiecki,
Kościan, Dom towarowy.

Potrzeb. zaraz i od 1. 10.: **urzędnik** g., **2 pisarzy** g., **3 gospodynie, stelmach** ż. **włódarz** ż. **elew** syn włośc., **borowy** kaw., **3 służących** k. **panna służ. i kucharz.**

Adr.: **Władysław Karwat,**
Pośrednik posad i dóbr
Poznań—Posen, Bäckerstr 4.

Czel. stolarskich

na białą kuchenną robotę na stałe zatrudnienie przyjmie.

K. Koniecki, Łąkowa ul. 9.

Kamerdyner

dobrze polecony potrzebny od 1. 10. 06. do **Niem. Przysieki** poczta i stacya kolejowa **Deutsch - Presse.**

2 lub 3 Czeladzi stolarskich

na stałą pracę oraz i

ucznia

poszukuje **Stolarnia budowli i mebli.**

Jan Tomaszewski
w Jarocinie.

Poszukuję od 1. sierp. miejsca za

gospodynią

najchętniej na wieś lub na probostwo. O łaskawe oferty uprasza się do eks. Wielk. pod nr. **4572.**

Panienka

która pracowała jako ekspedyentka lub dyrektryza w handlach bielizny potrzebna od 1. września br. Zgłosz. do eksped. Wielkop. pod nr. 4300.

Ucznia

z dobrem wykształceniem szkólnem, przyjmie zaraz lub od 1. 10. 06.

St. Dybizbański, Kostrzyn
Handel tow. kol. win, cygar i destylacya.

4 czel. stolarskich

na meble przy dobrej płacy oraz

2 uczni

może się zgłosić

J. Stankiewicz, Dominikańska 5

Nigdy nie powracające
około 8000 funtów
porcelany
funt 30 fenygów

podług wagi odważone

Niektóre przykłady tych przedmiotów, które zwykle podwójną lub poczwórną wartość przedstawiają:

Zachwycające porcelanowe filiżanki do kawy Mocca sztuka **5** fen.

Porcelanowe cukierniczki sztuka 12 fen., 18 fen., **5** fen.

Porcelanowe garnki do mleka 13 fen., 7 fen., 5 fen., **3** fen.

Kilka set porcelanowych dzbanków do kawy sztuka 21 fen., 18 fen., **15** fen.

Porcelanowe kubki do kawy sztuka 8 fen., 7 fen., **4** fen.

Porcelanowe herbatniki 21 fen., 12 fen., **9** fen.

Proszę się pospieszyć zanim te nadzwyczaj tanie przedmioty zostaną rozschwytane.

Ażeby uprzątnąć!

Beczułki zapasowe dekorowane, wartość do około 60 fen., teraz **24** fen.

Wielkie talerze miałkie, wzór cebulkowy, sztuka **10** fen.

Ceraty resztki podług wagi odważone resztki pocz. już od **8** fen.

Szczoteczki do obszywania sukien weln. i moherowe, czarne i kolorowe, metr 3 i **2** fen.

Wysełka także na prowincyą.

Fajans.

Serwis do umywalni kompletny, 4 części, teraz **88** fen.

Wazy do zup wartość do 1,50, 78 fen., teraz **68** fen.

Serwelatka	funt	**48** fen.
Palona kawa mielona	funt	**44** fen.
Sardynki w oliwie	puszka	**36** fen.
Limonada malinowa	butelka	**32** fen.

Ażeby uprzątnąć!

Dzbanki do wody eleg. dekor. wart. do 2,— teraz 68 i **52** fen.

Wielkie talerze bambus. do stolików, sztuka **11** fen.

Odpadki mydła toaletow. sztuka **5** fen.

Zapałki paczka **7** fen.

Wysełka także na prowincyą.

DOM TOWAROWY BRACI BARASCH.

STARY RYNEK 63

Brama Berlińska

naprzeciw pałacu królewskiego.

Otwarcie w sobotę, dnia 21. do 29. lipca

Olbrzymie Elelektro- Bio-Panoptikum.

Teatr żywych i mówiących fotografii
w Niemczech bez konkurencyi
wspaniałe przedsiębiorstwo.

Codziennie od godz. 4 po południu

Wielkie przedstawienia

z stale zmienianym, wspaniałym **światowym programem.**

Pomiędzy innemi:

Uroczystość zaślubin króla hiszpańskiego
z autentyczną sceną
zamachu.
Jedyne istniejące zdjęcie.

Codziennie od 4—5 godz.
Wielkie przedstawienie familijne dla dzieci.
Wieczorem o godz. 9
Wielkie osobne przedstawienia
dla pań i panów z specyalnym programem.

Ceny miejsc: Dorośli I miejsce 50 fen., II miejsce 40 fen., III miejsce 30 fen. **Dzieci:** I miejsce 40 fen., II miejsce 30 fen., III miejsce 20 fen.

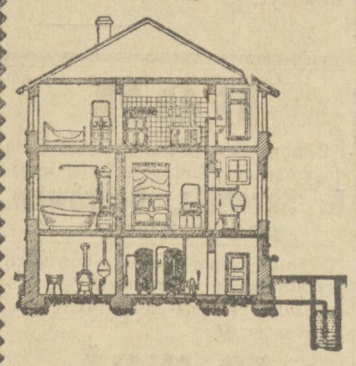
Baczność! Ponieważ zdarza się często, że przedsiębiorstwo moje bywa z innymi porównywane, upraszam uprzejmie o baczenie na firmę.

Z wysokim szacunkiem
Georg Chemisé, Dyrektor.

Kasa oszczędności
Banku Rolniczo-Przemysłowego
Kwilecki, Potocki & Sp.

Przyjmuje na oprocentowanie wkładki każdej wysokości od 1 [illegible] płaca od 3 do 4 i pół proc. wedle umowy.

Zaopatrzenie we wodę

z naciskiem powietrza bez górnych rezerwuarów do użytku ręczn. i maszynowego. Bardzo przydatne w podwórzach właścicieli ziemskich. we dworach, wilach, ogrodnictwie, zakład. przemysł., w gminach i t d.

Szybka pomoc w razie pożarów, doskonałe skrapianie w ogrodach.

Union. Zakład zaopatrzenia we wodę i wyrób pomp (G. m. b. H) Berlin Charlottenburg Tauroggenstr. 1 a.

Prospekty oraz zwiedzanie przez inżynierów bezpłatne.

Kompletne **stołowe serwisy, garnitury szklane srebrne noże, widelce, łyżki i łyżeczki, lampy, chodniki, stołową bieliznę, również stoły i krzesła**

wypożycza

po umiarkowanej cenie na wszelkie uroczystości, w domu i po za domem

Sylwester Jasiński,

POZNAŃ, ulica Półwiejska 4 III ptr.

POLSKIE

MYDŁA

GORGO

Lanolin-Gorgo	. . . . .	**10** fen.
Patchuli-Gorgo	. . . . .	**20** fen.
Glycerin-Gorgo	. . . . .	**25** fen.
Kwiatowe-Gorgo w zapachach	. . .	**25** fen.
Genuine-Gorgo [na sposób angielski]	.	**40** fen.
Violetta-Excelsior-Gorgo	. . .	**60** fen.

wyrobu fabryki GORGO
w Poznaniu na św. Łazaryu.
Do nabycia we wszelkich **aptekach, drogeryach, składach kolonialnych etc.**

Jest najlepsza

Resaga cykoryą

jest najzdrowsza.

Tylko kilka dni

i póki zapas starczy, ażeby **dużego cła nie płacić**

wyprzedaję papierosy

po bardzo zniżonych cenach przez zaliczkę. Np.

100	sztuk	**Pif Paf**	zamiast	0,40	mk.	tylko 0,30	mk.
100	„	**Roman,** białe	„	0,60	„	„ 0,45	„
100	„	**Roman,** zielone	„	0,70	„	„ 0,55	„
100	„	**No. 101**	„	0,60	„	„ 0,45	„
100	„	**Columbus**	„	0,60	„	„ 0,45	„
100	„	**Stefan**	„	0,70	„	„ 0,55	„
100	„	**Wanda**	„	0,80	„	„ 0,60	„
100	„	**Osiris**	„	0,80	„	„ 0,60	„
100	„	**Gloria**	„	1,00	„	„ 0,80	„
100	„	**Neptun**	„	1,00	„	„ 0,80	„
100	„	**Sultan**	„	1,30	„	„ 0,90	„
100	„	**Anna**	„	1,20	„	„ 0,90	„
100	„	**Rosyjskie 16**	„	1,40	„	„ 1,00	„
100	„	**Nowocyn**	„	1,50	„	„ 1,10	„
100	„	**Oficerskie**	„	1,50	„	„ 1,10	„
100	„	**Mydras**	„	1,50	„	„ 1,10	„
100	„	**Mch Ali**	„	1,50	„	„ 1,10	„
100	„	**Mitrailleuse**	„	1,60	„	„ 1,20	„
100	„	**Petersburg**	„	1,60	„	„ 1,20	„
100	„	**Apollo**	„	1,60	„	„ 1,20	„
100	„	**Noblesse**	„	2,00	„	„ 1,30	„
100	„	**Długie 18-a**	„	3,00	„	„ 1,30	„
100	„	**Nestymus**	„	2,20	„	„ 1,40	„
100	„	**Pokora**	„	2,50	„	„ 1,50	„

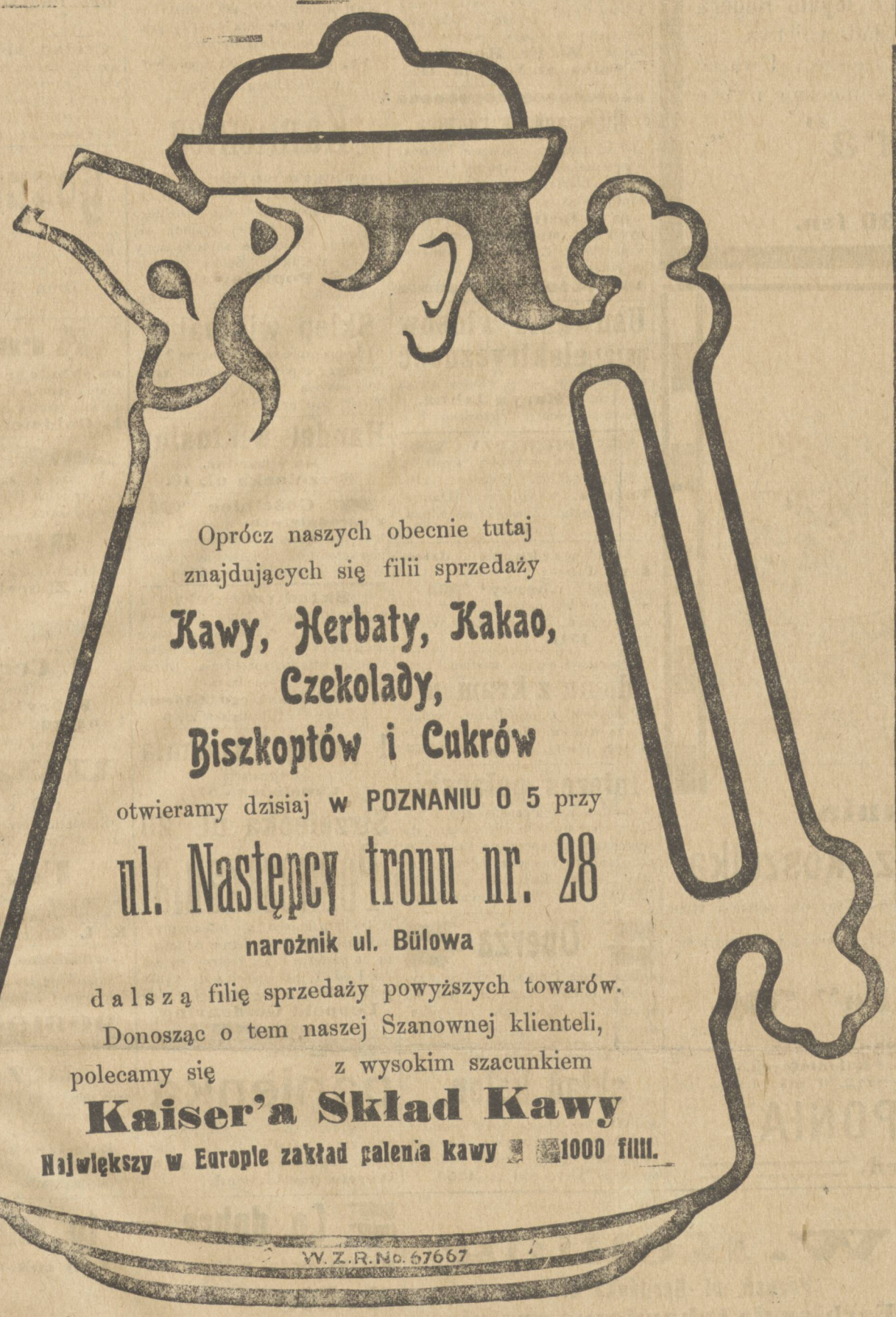
Za 10 marek papierosów przysyła franko.
Proszę z tej okazyi korzystać i zaraz zamówić.

P. Pokora, fabryka cygar i papierosów.
Wejherowo (Neustadt Westpr) No. 480.

Budzik głośno dzwoniący 1,85 mk.
Zegarek kieszonkowy niklowy 2,35 mk.
Zegarek czysto srebrny 6,85 mk.
CENNIKI około 2000 illustracyi wysełam darmo i franko.
M. Danecki, (Görchen)
Miejska Górka.

Otwarcie interesu!

Oprócz naszych obecnie tutaj znajdujących się filii sprzedaży

Kawy, Herbaty, Kakao, Czekolady, Biszkoptów i Cukrów

otwieramy dzisiaj **w POZNANIU O 5** przy

ul. Następcy tronu nr. 28

narożnik ul. Bülowa

dalszą filię sprzedaży powyższych towarów.
Donosząc o tem naszej Szanownej klienteli,
polecamy się z wysokim szacunkiem

Kaiser'a Skład Kawy

Największy w Europie zakład palenia kawy 1000 filii.

W. Z. R. No. 67667

Nowa filia sprzedaży: **Poznań O 5 ul. Następcy tronu 28.**

Dalsze filie sprzedaży w Poznaniu:

ul. Wrocławska 31, ul. Szeroka 17, ul. Fryderykowska 1,
św. Marcin 22, Poznań W 6. Wielka Berlińska 50, Poznań W 8. ul. Głogowska 94.

Wielka wyprzedaż sezonowa!!!

Pomimo moich nizkich cen, udzielam przez miesiące lipiec i sierpień przy gotówce —

15% rabatu

na paltotach latowych i jesiennych — ub anksch dla chłopców i wszelkiej garderobie zimowej

10% rabatu

na wszelkich ubraniach męzkich i dla młodzieńców, płaszczach i spodniach. Również przy zamówieniach podług miary i suknach z łokcia.

5% rabatu

na garderobie roboczej i latowej do prania.

Proszę korzystać z rzadkiej sposobności.

K. KUZAJ POZNAŃ, ul Wrocławska 13.

Wielki skład sukna, gotowej garderoby męzkiej i dla chłopców. — Pracownia podług miary.
Telefon 1342.

Poznański dworzec towarowy

na gruncie dawniejszej fabryki maszyn Urbanowskiego przy ul. Alejowej 7 są jeszcze kilka **krytych, półkrytych, i otwartych wielkich**

placów składowych z związkiem kolejowym

jakoteż **stajnie do koni** zaraz lub później do wynajęcia.

Bliższych szczegółów udzielą **Wilhelm Braun**, ul. Fryderykowska 28, I p. i **Juliusz L. Jacobsohn** ul. Berlińska 11, II p.

Wody mineralne

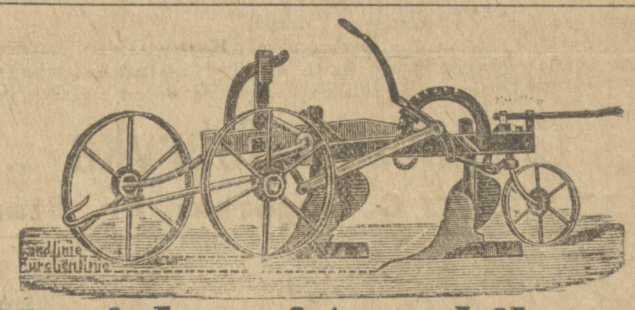
świeżego nalewu.

Sole i ługi do kąpieli. Extrakt borowinowy i jodłowy do kąpieli,

poleca po **znanych tanich cenach**

Centralna Drogerya

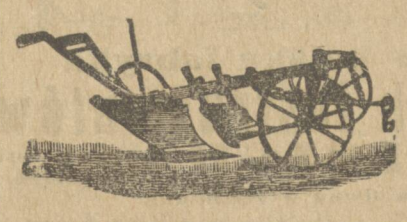
J. Czepczyński.
POZNAN, Stary Rynek 8.
Telefon 238.

Pługi dwu- i trzyskibowe,

Patentu Schütz & Bethke, najnowszej konstrukcyi.

Każdy z tych pługów jest tak urządzony, iż w razie potrzeby można go użyć jako dwu- lub trzyskibowy. Dotychczas sprzedałem ich około 3800, co najlepszem jest poleceniem.

Patentowany pług

„Fenix"

piętrowy samochód, do głębokiej órki. Bardzo rozpowszechniony, zaleca się **lekkim chodem i szybkim a łatwym** sposobem ustawiania głębokości órki.

Główny reprezentant na W. Ks. Poznańskie

Adres do listów: **A. Bryliński,** Poznań—Posen. **A. Bryliński.** Adres do telegr.: **A. Bryliński,** Posen.

Poznań, ulica Rycerska 11-a. — Telefon nr. 69.

Skład machin i narzędzi rolniczych
krajowego i zagranicznego wyrobu. Części zapasowe do pługów i rozmaitych machin. Pracownia do napraw.

Miechy

kowalskie,
maszyny do wiercenia,
kowadła, śrubsztaki,
klupy, młoty,

i wszelkie narzędzia dla kowali-ów szynistów poleca pod gwarancyą i po tanich cenach

T. Krzyżanowski,
Poznań, ulica Szewska nr. 17.

Bardzo ważne!

Posiadając wielką fabrykę (około 300 ludzi) wyrabiając dziennie wielkie zapasy cygar, jestem wstanie **wykwintny towar bardzo tanio** sprzedawać. Szczególnie polecam moje ulubione z najlepszych tytoni (Sumatra, Jawa, Brasil, Hawana pp.) wyrabiane marki:

Fortuna 500 sztuk za 8,50 mk. lub 1000 szt. za 15,75 mk.

Brasiliana 500 sztuk za 9,50 mk. lub 1000 szt. za 17,75 m.

Ażeby tak oszczędnych palaczy, jako i lubowników drogich cygar o dobroci **i taniej cenie** mych wyrobów przekonać, przesyłam **100 Fortuna, 100 Brasiliana i 100 różnych innych cygar** za tylko **6 marek** przez zaliczkę. Taniej i lepiej nikt sprzedawać nie może. Proszę na próbę łaskawie zaufać

P. Pokora, fabryka cygar.
Wejherowo (Neustadt W./P.) Nr. 419.

B. Szulczewski

ulica Wilhelmowska nr. 11.
Skład porcelany, fajansów, szkła.

Lampy naftowe, gazowe.
Oświetlenie spirytusowe.
Kompletne wyprawy.
Urządzenia hotelowe.
Abażury. Przedmioty galanteryjne.
Pająki do kościołów.
Ampułki.

Najtańszemi środkami uśmierzającemi przy zaburzeniach żołądkowych w trawieniu, kurczowem katarze żołądka, biciu serca, przy bólach zębów, reumatyzmie, podagrze, na puchnięciu i ranach jest

Balzam klasztorny,
klasztorna herbata, klasztorna maść

ponieważ te środki ułatwiają trawienie, usuwają zatwardzenie, parcie, bóle głowy i kolki, i bardzo dobrze działające na zdrowie. Wszędzie do nabycia, gdzie nie ma wysela fabryka od **3 mk. franko.**

Przy większych zamówieniach 20 proc. rabatu

Prospekty na życzenie gratis.

E. K. Seidel, (przedtem **E. B. H. Klefeldt.**)
Katowice G. Śl. (Kattowitz O/Sch.) **Sachsstr. No. 16.**

ROLNIK w Szamotułach
sprzedaje

artykuły pastewne, sztuczne nawozy, nasiona, wapno i węgle,

zakupuje

wszelkie rodzaje zboża.

ROLNIK Einkaufs- und Absatzverein
Eingetr. Genossenschaft mit beschränkter Haftpflicht.

Ucznia
przyjmie zaraz pod dogodnemi warunkami
St. Jaworski, segarmistrz
Oborniki, Pr. Posen.

Zelazo obręczkowe

(Bandeisen)
większą ilość ma na sprzedaż
Drukarnia Wielkopolanina

Mydło Regera

Kto chce mieć najlepsze mydło do prania, powszechnie znany gatunek **mydło Regera,** niech wyraźnie **mydło Regera** żąda, gdyż jest wiele naśladownictw; te naśladownictwa zaś są, co do gatunku gorsze, a co do wagi lżejsze. Uważać dla tego trzeba na znane opakowanie, które koniecznie nazwę

„Mydło Regera"

mieć musi.

Cena paczki funtowej tylko 30 fen.

My używamy do prania
sławny ekstrakt „Saponin z koszulką"

dla tego dla nas wielkie pranie przyjemnością, człowiek się nie namęczy, trzeć bielizny nie potrzeba tylko gotować, a bielizna bez bielawy biała jak śnieg.

Tam ci, co mydłem, lub jakiemi szumnie zachwalanemi proszkami piorą, męczą i pocą się a bielizna żółta, brud licho puszcza, a uciążliwe tarcie ją bardzo drze.

Proszę, spróbujcie więc Panie

„Saponinu z koszulką"

a przekonacie się o znakomitych skutkach.

Tylko prawdziwy ze znaczkiem **„Koszulka"** w paczkach po **25** fenygów.

Do nabycia we wszystkich większych **składach drogeryjnych i kolonialnych.**

Gdzie nie ma na składzie, wysela się wprost z fabryki **8 paczek** za **2.00 mk.** franko incl.

Chemiczna fabryka „SAPONIA"

C. Nagórski, Pr. Starogard.

Uważnie czytać!

Kanapy pluszowe,

garnitury, szezlongi, łóżka z materacami

bajecznie tanio

i rzetelnie wykonane poleca

S. Orwat,

ulica Długa nr. 12.

Pożyczki pieniężne od 100 mk. pocz. wskaże każd. szybko i dyskr. jako też zastaw towarów, interes bank. komis **W. Fr. Rosada,** **Poznan, ul. Nowa nr. 11a.**

Cierpiący na rupturę

niechaj zażądają gratisowej broszury o przepaskach na rupturę, bez sprężyny »Ideal« pasującej na każdą rupturę i takową beznagannie wstrzymującą. **Instytut dla cierpiących na rupturę** Heinr. Werth Valkenburg (L) Holland ponieważ za granicą, podwójne porto.

Usuwanie włosów przez elektryczność

nieprzyjemny porost włosów usuwa się stale. **Marya Jahnz,** Liegnitz O/Schl., Victoriastr. 8 I.

PIENIĘDZY

na każdy cel, w każdej wysokości i dla wszystkich. Uwiad. u **Alb. Englera,** w Gdańsku (Danzig) Heiligegeistg. Znaczek na odpow. upraszam.

Poszukuję się **kupna** lub **dzierżawy dobrej**

oberży

w mieście lub na wsi z kilku mrg. roli i ogrod. Zgł. do eks Wielk. pod nr. **4514.**

Poszukuje się w mieście kupna

domu z kramem

ile możności z ogródkiem, wpłata nie za wysoka. Zgł. szt. piśm. do eksped. Wielkopol. pod nr. **4565**

Interes golarski

w mieście Ks. Poznańskiego z powodu choroby właściciela zaraz do sprzedania, prosperujący dobrze, w całej okolicy znany z dobrej praktyki zębów. Bliższych wiadomości udzieli eksp. Wielk. pod nr. **4360**

Oberża

dobrze idąca i mająca wielką przyszłość, blizko Poznania, jest do sprzedania. Zgłoszenia tylko piśm. do eksped Wielkop. pod nr. 4551.

Z ważnych powodów jest

skład kolon.

w dużej wsi, blizko Poznania zaraz tanio do wydzierżawienia. Łaskawe piśmienne zgłosz proszę nadesłać do eksp Wielk. pod nr. **4553.**

---

2 wozy

do sprzed., 2½ cal., mało używane. **ul. Ślusarska nr. 4.** parter.

Gospodarstwo

67 mórg pszennej i żytniej ziemi, w tem 12 mórg łąki i 7 mórg dobrego lasu jest z żywym i martwym inwentarzem i pełnem żniwem (bez wymiaru) zaraz na sprzedaż. Ziemia wszystka przy domu, budynki dobre, szkoła w miejscu, do kościoła i miasta 2½ klm. Cena kup. 7000 talar. wpłaty 3000 tal., reszta na hipot. na długie lata po 4½ proc Spieszne zgłoszenia uprasza

Fr. Rudnicki, Naumannshof p. Schildberg in Posen.

Kamienica

przynosząca rocznej dzierż. 1100 mk. jest na sprzedaż. Zaliczka 3000 mk. Rzadka sposobność dla dzielnego rzeźnika, gdyż w niej znajduje się od wielu lat dobrze zaprowadzony interes rzeźnicki. Zgłosz. przyjm.

S. Popielewski,

Ostrzeszów. Schildberg

Sklep wiktualny

od dawna zaprowadz., komorne 25 mk miesięcz., z powodu wyjazdu zaraz do nabycia. Zgł. przyjm. eksp. Wielk pod nr. 4543.

Handel wiktualny

na sprzedaż.

Strzelecka ul. 19.

Gościniec

z ogrodnictwem w ożyw. mieście do sprzed. Ogrodnicy mają pierwszeństwo. Oferty do eksped. Wielkopolanina pod nr. **4516.**

Skład rzeźnicki

z powodu stosunk. famil. dobrze zaprowadzony z całkow. urządzeniem zaraz do wynajęcia lub także całkie zabudowanie do sprzedania. Bliższ. wiadomości u gospodarza

Z. Maciejewskiego Główna p Poseu Pobiedziska ul. 9.

---

1 pokój i kuchnia

do wynajęcia

Chwaliszewo 57.

Strzelecka ul. 20
Pomieszkania

o 4 i 5 pokojach, z obfitemi przynależnościami, kompletnie odnowione na parterze I. II. piętrze są zaraz i od 1 października do wynajęcia Bliższych wiadomości udzieli **Leopold Goldenring.** Stary Rynek 45.

Potrzebna zaraz

panienka

z porządnego domu — znająca dobrze krawiecczyznę, do dzieci starszych. Zgłoszenia pod lit. **A. A. Woycin postlagernd.**

W handlowej dzielnicy miasta Leszna jest

skład z mieszkaniem

lub bez, stósowny na każdy interes zaraz lub od 1 października do wynajęcia. Odpowiedni dla fryzera lub na skład tapet

Herkner, Leszno — Lissa i. P. Kaiser Friedrichstr.

Maszyniarki poszukuje **Szelągiewicz.** Butelska ul 12.

Czelad. siodlarskiego na kilkoletnie zatrudnienie, a będąc odpowiedni, może później do starości, odebrać wszystkie dwory również przyjmę **ucznia** **Mórkowski,** siodlarz w Buku.

Gospodyni

znająca się dobrze na gotowanie, chowie drobiu i prasowaniu męzkiej bielizny. Pensya 80 tal. Zgł. do **Dom. Dziadkowo**

p. Rogowo.

Krawcy

na składowe jupy i paltot znajdą stałe i dobrze płatne zatrudnienie, sztuka na próbę pożądana **L. Goldstein,** Stary Rynek 4

Do naszego handlu żelaza, towarów krótkich i budowlanych poszukujemy zaraz

ucznia

z dobremi wiadomościami szkólnemi **L. Zboralski & Co.** **Pleszew.** Plesche

---

H. Cegielski,

Tow. akc.

Fabryka machin i narzędzi rolniczych

poszukuje

uczni

do kuźni.

Zgłoszenia przyjmuje **Zarząd** przy ul Strzeleckiej 14 w Poznaniu

---

Ucznia

do drogaryi, handlu kolonialnego i wody selterskiej przyjmie zaraz **K. L. Glerczyński, Buk**

Poszukuję zaraz lub od 15. 8. 0 dzielnego i dobrze poleconego

pomocnika

również

ucznia

syna uczciwych rod do handlu kolonialnego. Zgłoszenia z odpisem świadectw uprasza

Bolesław Czechanowski, Ostrzeszów — Schildberg i. Posen

Największa polska fabryka muzycznych instrumentów

Założona 1790. **W. EIBICHA.** Założona 1790.

Staropolska firma w Poznaniu.

I. Skład: ulica Wrocławska 60, narożnik Starego Rynku. II. Skład: ulica Dolna Wałowa 1. dawniej ul. Now 11.

Amerykańska gitarowa cytra, którą natychmiast **bez żadnej nauki** może grać dziecko i starszy do tego wszelkie polskie i niemieckie piosenki i tańce, po 8,50 mk. Lepsze 10, 15, 18 i 20 mk Tak samo akordowe cytry po 4, 6, 10 mk. itd.

Bóg z nami! Bóg z nami!

Wielka warszawska koncertowa harmonika.

Najlepszy wyrób, najmocniejsza w budowie z całego świata. Dwa rzędy głosów, dwa klucze, organowy głos **tylko** 4 mk. Ta sama lepszej budowy 3 rzędy głosów, 3 klucze, tylko 5 mk Dość lepiej budowana, 4 rzędy głosów, 4 klucze, tylko 6 mk. **Najnowszej konstrukcyi harmonika Mickiewicza.** Całe miechy z baleczek budowane, okute całe w nyklową blachę. Dubeltowe dna, tak, iż klawiatura wytrzyma przez to na wieczne czasy. 5 lat gwarancya, 2 klucze 7 marek., 3 klucze 8 mk., 4 klucze 10 mk Harmonika 6 rzędowa: 6 prawdziwych kluczy, 136 organowych głosów tylko 15 mk. **Skrzypce** dla każdego gracza, imponujące, wartość 10 mk., tylko 6 mk. z smyczkiem. **Skrzypce** lepszego gatunku z pudełkiem i smyczkiem tylko 10 mk. **Skrzypce** dla preparandów z pudełkiem i smyczkiem tylko 12 mk. **D. Klarnety** czarne z 5 klapami na wałkach mosiężne tylko 6 mk. **A. B. C. D.** i **Es. klarnety** z 6, 7, 8, 10, 12 klapami od 10 do 30 mrk. i t. d. **Fletowersy, trąbki, bębenki** dla szkół, muzyki orkiestrowej i straży ogniowej. **Cello i kontrabasy** w różnych gatunkach. Do **akordowej i gitarowej cytry polskie nuty** i wszelkie inne istniejące.

Zamówienia odsyła się pod największą zadowalniającą usługą przez pocztę. **Polskie i niemieckie cenniki** na żądanie gratis i franko

Aby uniknąć zwłoki w przesyłkach proszę adresować wyraźnie jak następuje: **W. Eibich, Posen, Breslauerstr. 60,** oraz proszę swój adres własny dokładnie podać.

„BILZ" Kawa słodowa.

Najlepszy zdrowotny napój dla rodzin i dzieci.

(premiowane złotemi medalami i pierwszemi nagrodami).

Jedynie uprawnieni fabrykanci na G.- i D.-Niemcy

Złączone fabryki cykoryi A. G. (A. F. C. Kallmeyer)

Do nabycia we wszystkich lepszych składach towarów kolonialnych.

W. Kelling

Poznań, ul. Berlińska nr. 11

Farbiernia i chemiczna pralnia

poleca jako **wybitną specyalność**

chemiczne czyszczenie

materyałów portyerowych, meblowych, dekoracyjnych i t. d., dywanów, chodników, mat i t. d.

Jak również możl. odfarbowanie takowych w ich pierwotnych barwach i przefarbowanie na inne modne kolory po **cena h najtańszych** i przy najspieszniejszem dostawieniu.

Największe przedsiębiorstwo Wschodnich Niemiec, zatrudnia w 2 fabrykach **550 osób.**

Wielokrotnie odznaczone złotymi medalami za nadzwyczajne wykonanie prac.

Okowita do palenia

Marka „Herold"

30 fen. ca. **90** Vol.-Proc. } Oryg. butelka

33 fen. ca. **95** Vol.-Proc. } excl. szkła.

Wszędzie do nabycia.

Centrala dla zużytkowania okowity G. m. b. H.

Berlin W. 8.

Skład narożny

jako też **kilka składów** każdej wielkości, odpowiednie na interes cygar, towarów kolon., handel masła, piekarnią, interes siodl. i t. d. i t. d. także

wielkie I piętro

na cel handlowy, biura oraz

wielkie, jasne sklepy składowe

są zaraz lub później w nowej kamienicy narożnik ul Żydowskiej i Dominikańskiej do wynajęcia Bliższych wiadomości udzieli

Matzdorff & Zerkowski, ul. Wroniecka 24.

Co dobre — to tanie!

Srebrny medal w Poznaniu **Złoty medal w Gnieźnie**

Meble

firmy **Dankowski & Co.,**

(właśc.: *Dankowski* i *Krajewicz*)

POZNAŃ, ul. Wilhelmowska 20

uznane są **ogólnie za**

najlepsze.

Od lat kilkunastu istnienia interesu naszego dążyliśmy jedynie do tego, aby Szan. Odbiorcom oddać towar **jak najlepszy** po możliwie **najtańszej cenie.**

Mamy na składzie **tanie skromne meble,** n. p. **łóżka** od **20 mk., stoły** od **12 mk.** i za te meble dajemy jak najdalej idącą gwarancyą. Mamy również **we wielkim wyborze stylowe urządzenia pokoi aż do najdroższych.**

Przy kompletnych wyprawach obliczamy ceny wyjątkowe.

Podejmujemy się wszelkich dekoracyi w Poznaniu i na prowincyi.

Katalog illustrowany gratis i franko.

Na życzenie jak najdogodniejsze warunki spłaty.

Telefon nr. 1020.

Krem na piegi

większy słoik po **1,25** M. mniejszy po **75** fen.

Pinesin wypróbowany środek na pluskwy

butelka po **1** M. i **50** fen.

Ziółka na mole bardzo skuteczne

Prawdziwy proszek perski

marka „Pereat"

Kamforę, naftalinę, terpetynę

— Patchouli —

poleca

Drogerya **J. Gadebusch**

Nowa ulica 7. **Telefon 1638.**

Nakładem i drukiem Fr. Chocieszyńskiego w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny Józef Szmyt w Poznaniu.